

P R A K T I C K É P Ř Í P A D Y.

Služebností bytu rozumí se právo, užívání obytné části domu k vlastní potřebě.

Žalobní nárok dovozovaný žalobci z ustanovení notářského spisu: »pp. manželé A. a A. Č. vyhrazují si užívání sýpky nad chlévem«, aby uznáno bylo právem, že žalobci jsou oprávněni užívat do své smrti sýpky nad chlévem v usedlosti čp. 28 v B. jako bezplatného bytu, byl všemi třemi stolicemi zamítnut. —

Z důvodů Nejvyššího soudu: Občanský zákoník uznává právo užívání (§ 504) a služebnost bytu (§ 521) jako dvě různé osobní služebnosti a vymezuje služebnost bytu jako právo užívání obytné části domu k vlastní potřebě. Právo užívání neobytné části domu spadá tudíž nikoliv pod pojem služebnosti bytu, nýbrž pod pojem práva užívacího. Právo užívání neobytné části domu nezahrnuje v sobě právo přeměnit takovou neobytnou část domu na obytnou a jí jako takové užívat. Znamenalo by to rozšiřování služebnosti, které Obč. z. v § 484 nedovoluje. V souzeném případě jde o sýpku, tudíž dle obvyklého smyslu slova o prostoru sloužící k ukládání hospodářských plodin, tedy neurčenou k bydlení. Poněvadž ani notářský spis nepřipouští výkladu, že žalobcům bylo právo k bydlení na sýpce propůjčeno, domáhají se žalobci marně na základě not. spisu určení, že jsou oprávněni do své smrti užívat sýpky jako bezplatného bytu a že žalovaní jsou povinni to trpěti.

R o z h o d n u t í n e j v. s. z e d n e 11. d u b n a 1931 Rv I
664/30. Dr. Maxmil. Štolc.

Obecní hřbitov. Nepřípustnost pořadu práva pro žalobu majitele hrobky na majitele sousední hrobky o odstranění zdi mausolea.

Okresní soud vyhověl námitce nepřípustnosti pořadu práva a odmítl žalobu. Krajský soud, jako rekursní, námitce nevyhověl a nařídil prvnímu soudu, by ve věci jednal a rozhodl. Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu z těchto důvodů:

Žalující strana domáhá se rozsudku, že jest žalovaný povinen ve 14 dnech pod následky exekuce odstraniti zeď zřízenou na jejím pozemku, a to tak, aby jí náležející hrobní pozemek byl prost stavby žalovaného. Žalobní nárok byl odůvodněn tím, že žalobkyně nabyla od obce na hřbitově pozemek ke zřízení rodinné hrobky, že žalovaný zřídil nad svou sousední hrobkou mausoleum a při tom zastavěl z pozemku žalující strany pruh v šíři 15 cm.

Aby bylo lze posouditi, zda jest pro tento spor pořad práva přípustný, nutno zkoumati, zda jde o »občanskou věc právní« podle § 1 jur. n., tedy jaké právní povahy jest nárok, jehož soudní ochrany se žalobkyně domáhá. K tomu cíli nutno zkoumati, z jakého právního poměru žalobkyně svůj nárok vyvozuje. Běží-li o poměry

a vzájemné vztahy právních subjektů sobě naroveň postavených, nutno uznati žalobní nárok za soukromoprávní; běží-li však o právní poměr jednotlivce, jakožto příslušníka veřejnoprávního svazu, tedy o vztah právního subjektu k nadřízenému svazu, jest nárok vyvozovaný z takového poměru povahy veřejnoprávní.

J d e o o b e c n í h ř b i t o v. Sporný pruh, který prý byl při stavbě mausolea zastavěn, tvoří část hřbitovního pozemku. Nelze souhlasiti s rekursním soudem, že hřbitov — pokud jako takový trvá — jest jako *res sacra* vyloučen z právního obchodu, neboť i hřbitovy jsou buď ve vlastnictví církevních ústavů nebo majetkem světských obcí (lhostejno, zda jako obecní jmění, či jako obecní statek, což nebylo zjišťováno). Pokud jde o obecní hřbitov, byl tento zřízen obcí jako veřejnoprávním svazem v oboru její veřejnoprávní působnosti, totiž v oboru výkonu zdravotní policie. Užívání obecních hřbitovů a jejich jednotlivých částí jest upraveno veřejnoprávními předpisy. Podle § 28 čís. 5 čes. ob. řádu ze dne 16. dubna 1864, čís. 7 zem. zák., náležel do samostatné působnosti obce také výkon zdravotní policie. Podle § 3 lit. d) zákona o organizaci veřejné služby zdravotní ze dne 30. dubna 1870, čís. 68 ř. zák., náleželo obcím zřízení, udržování a dohled nad umrlčími komorami a pohřebišti. Zákon ze dne 15. dubna 1920, čís. 332 Sb. z. a n. (doplněný zákonem ze dne 13. července 1922, č. 236 Sb. z. a n., a provedený vládním nařízením ze dne 11. ledna 1923, č. 24 Sb. z. a n.), ustanovil, že o výkon zdravotní policie pečuje stát (§ 1), že zdravotní policie zahrnuje vše, co podle dosud platných ustanovení náleželo v oboru tom do samostatné a přenesené působnosti obce (§ 3), že sem náleží také provádění zdravotně-policejních ustanovení pohřebních a policie hřbitovní (§ 4 č. 11), že obce jsou povinny, aby spolupůsobily při výkonu tohoto zákona a že věcné potřeby a nutné zařízení opatří obec (§ 14). Jsou to veskrze předpisy veřejnoprávní. Blíže ustanovení o používání hřbitovů a jich zařízení obsahují hřbitovní řády, jak tomu bylo také v souzeném případě, kde byl též předložen hřbitovní řád schválený politickým okresním úřadem. Právní jednání, které žalující strana uzavřela s obcí o užívání hřbitovního místa pro rodinnou hrobku, nebylo smlouvou soukromoprávní, uzavřenou mezi dvěma sobě naroveň postavenými právními subjekty, nýbrž právním jednáním, uzavřeným mezi jednotlivcem a mezi obcí, jímž tato ve výkonu své péče o obecní hřbitov, tedy mocí svého veřejného práva, propůjčila žalobkyni oprávnění užívati části hřbitova, ať již na čas, či na celou dobu trvání hřbitova, ať bezplatně, či — jak obyčejně se děje — za určitou úplatu. Žalobkyně nenabyla soukromého práva vlastnického na pozemkové ploše pro rodinnou hrobku, ani soukromého práva užívacího nebo požívacího na této ploše, nýbrž jen užívacího práva k účelům a v mezích hřbitovním řádem vytyčených. Nepřesně tedy uvádí žalobkyně, že n a b y l a pozemku ke zřízení rodinné hrobky a mylně tvrdí, že jí pozemek byl o d p r o d á n.

Tento nárok na používání veřejného ústavu není nárokem sou-

kromoprávním, jehož ochrany by se bylo možno domáhati u řádných soudů, buďsi žalobami vlastnickými podle obdoby §§ 366 a 523 obč. z. (rei vindicatio a actio negatoria) nebo žalobou ze služebnosti podle obdoby § 523 obč. zák. (actio confesoria). Zevnější nátěř žaloby tu nerozhoduje, nýbrž jen vnitřní podstata nároku, který jest uplatněn. Také žalovaný tvrdí, že mausoleum bylo postaveno přesně na místě jemu hrobníkem vykázaném a že stavba byla povolena obcí jako stavebním úřadem. Soudy nejsou oprávněny zasahovati do těchto veřejnoprávních poměrů. Nelze přisvědčiti názoru rekursního soudu, že užívací právo žalobkyně jest proti žalovanému právem zcela soukromým, neboť právní povaha oprávnění žalobkynina se nemění podle toho, uplatňuje-li je proti soukromoprávnímu nebo proti veřejnoprávnímu subjektu.

Bylo tedy rozhodnuto jak se stalo.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 10. prosince 1930, č. j. R I 574/30. Václav Cícha.

Dodatečné ujednání, i když stalo se v lhůtě stanovené k odvolání podmíněného smíru není skutečností nárok zrušující ve sm. § 35 ex. ř.

Žalobci domáhali se žalobou dle § 35 ex. ř. zrušení exekuce vedené proti nim na základě smíru sjednaného se žalovaným, odvolávajíce se na dodatečné ujednání, uzavřené před uplynutím lhůty k odvolání smíru, kterým bylo stanoveno, že žalobci neodvolají smír, provede-li žalovaný ještě žádané opravy, kteréžto ujednání žalovaný nedodržel. Žalobní nárok byl všemi třemi stolicemi zamítnut.

Z důvodů Nejvyššího soudu: Odvolací soud správně nepovažoval dodatečné ujednání stran o provedení oprav žalovaným, i když se stalo ve lhůtě stanovené k odvolání smíru, za skutečnost nárok zrušující, nýbrž za smlouvu úplně samostatnou, jež s vlastním exekučním titulem nemá nic společného. Byloť ujednáním tímto jen stanoveno, že žalobci neodvolají smír, když žalovaný provede ještě žádané opravy. Sjednanou dohodou nebylo na platnosti smíru ničeho změněno, zejména nebyl smír tímto ujednáním zrušen ani doplněn, nýbrž přistoupení žalovaného na dodatečné opravy bylo jen pohnutkou žalobcům, že neodvolali smír. I bez tohoto dodatečného ujednání mohli žalobci odvolati smír v desetidenní lhůtě na rozmyšlenou. Jestliže tak neučinili, stal se smír bez výhrady pravoplatným exekučním titulem, z něhož žalovanému vzešel nárok na zaplacení částky smírem ujednané. Z dodatečného ujednání vzešel žalobcům jen samostatný žalobní nárok na provedení slíbených oprav a nic více. Neodůvodněnému dovolání nebylo proto vyhověno.

Rozhodnutí nejv. s. ze dne 18. dubna 1931, Rv I 579/30. Dr. Maxmil. Štola.